LAIKAS

Nr. 457
XXII M.

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 9 DE NOVIEMBRE 1969

"EL TIEMPO"
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires
T. E. 208 - 5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
Nr. 937.549
Director resp. — AGUSTIN STEIGVILA

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Conseción Nº 4015
Tarifa Reducida
Conseción Nº 1384

Prez. Juan Carlos Ongania procesijoje nešant Lujano Mariją į Šventovę, palydint didelei žmonių miniai (1969.XI.30)

ARGENTINA PAAUKOTA DIEVO MOTINAI

Šių metų lapkričio 30 diena liks pažymėta Argentinos istorijoje kaip viena iš šviesių dienų, nes tą dieną Republikos prez. Gen. Juan Carlos Ongania iškilmingai paaukojo visą Argentiną Dievo Motinai.

Prieš 35 metus Argentina buvo paaukota Jėzaus širdžiai, o dabar Kristaus Motinai Marijai. Argentina yra Marijos šalis, kurioje daugelyje šventovių Dievo Motina yra žmonių mylima ir lankoma, kaip Lujane, Tucumane, Kordoboje, Saltoje ir kitur.

Net Argentinos vėliava turi šviesias - baltą ir mėlyną Marijos spalvas, o Argentinos visi kariuomenės daliniai yra pasirinkę Mariją kaip savo patroną. Visais lemiamais Argentinos tautos momentais didžiųjų vadų Marija buvo išrinkta, kaip tautos gelbėtoja.

Šių dienų didžiame sąmišyje Argentinos vyriausia galva, jos Prezidentas irgi nutarė iš naujo pavesti savo tautą Marijos globai. Tai labai kilnus ir gražus aktas, kuris liks įamžintas.

Tūkstantinės minios vyko tą dieną į Lujaną. Prezidentas gen. J. Carlos Ongania su ministeriais, beveik visi Argentinos vyskupai, šimtai kunigų ėjo pėsti nuo Rodriguez miesto iki Lujano, kur Argentinos primas kard. Ant. Cagiano kartu su visais vysklpais atlaikė iškilmingas mišias, o po jų pats prez. gen. J. C. Ongania atskaitė pasiaukojimo aktą, kuriuo pavedė visą tautą Marijos motiniškai globai.

Tuomi mes lietuviai katalikai galime tik džiaugtis ir sveikinti šį kilnų prezidento žygį.

Prezidentas Gen. J. C. Ongania paaukojo visa savo tautą Argentiną Nekalč. Marijos Širdies globai Lujane (1969.11.30).

ŠEŠI MĖNULIO AKMENYS

Apolo 11 atvežtos mėnulio skeveldros, po padarytų tyrimų ir analizų rodomi beveik visose pasaulio valstybėse. Peru, Japonijoj, Sovietų Sąjungoje, Pranrūzijoje žmonės sudaro didžiausias eiles, kad galėtų įeitį į tų akmenų parodą. Jos bus nuvežtos taip pat į Etiopiją ir Tailandiją. Maskvoje, paroda atidarius, buvo susirinkę nepaprastai didelis žmonių skaičius. Limoje, kur vyksta šiuo momentu "Feria del Pacifico" šio akmens pasižiūrėti vien tik sekmadienį buvo perėję 120.000 žmonių. Netrukus šios skeveldros bus rodomos ir kitose Pietų Amerikos valstybėse. Manoma, kad balandžio mėn. viduryje, mėnulio akmenys apkeliaus sekančias P. Amerikos valstybes: Kolumbiją, Meksiką, Guatemalą, Nicaraguą, Venecuelą, Urugvajų, Ekvadorą, Guyaną, Panamą, Costa Ricą, Čilę, Braziliją ir Argentiną.

• Tarp Izraėlio ir Egipto dabar vyksta nuolatiniai kariniai užpuolimai. Izraelio bombonešiai beveik kiekvieną dieną įlekia į Egipto teritoriją. Gruodžio 4 d. buvo bombarduoti Suezo kanalo pakraščiai, padarydami nemaža nuostolių. Visi bombonešiai grįžo sveiki į savo bazes.

• Pirmą kartą medicinos istorijoje, žmogaus kūno vėžio virusai galėjo būti atskirti. Tai padarė du Š. Amerikos mokslininkai profesoriai Morton ir Federic Eilbert, dirbantieji Sveikatos institute Bethesda, Maryland. Jeigu šis atradimas duos teigiamų rezultatų, tai visai žmonijai būtų suteikta labai didelė dovana.

• **Mirė Klement Vorošilovas**, rusų generolas, buvęs Sovieto prezidentas, mirus Stalinui, nuo 1953 iki 1960 m. Mirė 88 m. amž. Buvo Stalino artimas draugas. Palaidotas su visu iškilmingumu įmūrijant į Kremliaus sieną.

MES NE RUSIJOS PILIEČIAI!

MEŠKOS LETENA

Ne vienas mūsų tautiečių buvo skaudžiai nustebinti, kai nuėję atsiimti naujas cedulas, rado save įrašytus Sovietų Sąjungos piliečiais. Bandant kalbėti - aiškintis, kad čia klaida, kad mes nesam tos Sąjungos piliečiais, tokios pilietybės neprašėm nei jos pageidaujam, kai kurie tarnautojai — tikim, kad neapgalvotai — atsakė užgaudami mūsų tautinius jausmus, užgaudami "nuestro amor por nuestra pequena, sojuzgada patria''. Kiti su skaudama širdim išėjo, palikę įstaigoj ant stalo naująsias cedulas.

Pavieniam žmogui beveik neįmanoma tokiu atveju "ieškoti teisybės'', tad buvo džiūgu ''Laiko'' 456 numery rasti žinią, kad ALOS Taryba ėmėsi iniciatyvos kreiptis į Argentinos Respublikos valdžią su prašymu, kad būtų atitaisytas tas skaudus nesusipratimas. Taryboje dirbą žmonės, kurie ne tik kad laisvai vartoja ispanų kalbą, bet yra ir geriau susipažinę su Argentinos įstatymais ir žino kelius, kuriais reika tokiu atveju eiti, todėl turim vilties, kad jų pastangos duos teigiamų rezultatų. Žinome, kad jie jau ir taip stipriai apkrauti darbu, tačiau šitas klaidingas pilietybės įrašymas mums tiek jautrus, jog nuoširdžiai prašome pradėtų žygių nenutraukti ir neprarasti vilties dėl vieno ar kito nepasisekimo.

Įrašant Sov. Sąjungos pilietybę lietuviams, jaučiam, lyg kad Sovietų meškos letena mus prislėgtų. Daug mūsų prašėm demokratinės Argentinos globos bėgdami nuo anos kruvinos meškos. Valdžiai leidus, apsigyvenom šitame draugiškame krašte, stengėmės būti lojaliais gyventojais ir savo darbu prisidėti prie Argentinos gerbūvio kėlimo. Nejaugi mums dabar ta globa atimama? Pažymint mus Sovietų piliečiais, bet kokių sumišimų atveju mus gali internuoti į stovyklas su visokiais išsišokėliais, nors daugumas mūsų ir veda kovą prieš komunizmą.

O rusai irgi kada nors gali pareikalauti grąžinti jų piliečius! Ne vienam kovotojui už demokratiją tai būtų mirties sprendimas.

Baigiant norisi iškelti dar vieną klausimą: ar cedulas išduodanti įstaiga turi teisę svetimšaliui įrašyti pilietybę, kurios jis neturėjo ir nepageidauja? Ar nereikėtų tą klausimą aiškintis tribunole? Kiek žinoma, juk Argentina nėra de jure pripažinusi Lietuvos inkorporavimo į Sov. Sąjungą.

Žemaitis iš Temperley.

Šių metų gruodžio 14 d. 16 val. SENELIŲ NAMUOSE, Quintana 1254, Adrogue įvyks

KERTINIO AKMENS PAŠVENTINIMAS

Po oficialių iškilmių — užkandžiai (lunch).

Visi maloniai kviečiami dalyvauti šioje nepaprastoje lietuvių kolonijos šventėje. Bilietus prašome įsigyti iš anksto pas komiteto narius taip pat parapijos raštinėje.

Senelių Židinio Komitetas.

TRADICINĖ KALĖDŲ EGLUTĖ

Argentinos Lietuvių Centre, Tabare 6950 — Buenos Aires, įvyks gruodžio 25, 17 valandą. Vaikučiai bus apdovanoti saldumynais. Maloniai kviečia dalyvauti visus, didelius ir mažus.

A. L. Centro Valdyba.

VISI DALYVAUKIME

TRADICINĖJE NAUJŲ METŲ SUTIKIMO VAKARIENĖJE,

kuri, kaip jau yra žinoma, įvyks Argentinos Lietuvių Centre, Tabare 5960, Vila Lugano, gruodžio 31 d., 22 val.

Prie skanios vakarienės - banketo, bendroje šeimoje sutiksime Naujuosius 1970 metus.

Įėjimo bilietus prašome įsigyti iš anksto. (Įeinant nebus parduodama). Moterims ir vyrams 1.500 pezų. Galima gauti raštinėje, bufete, pas ALC Valdybos narius, arba užsisakyti telefonais: V. Misiūnas 60-2830; A. Misiūnas 60-0402; D. Bražionis 60-0928; Birutė Daratėnienė 60-3834; A. Katinas 60-4103; R. Narkevičius 28-2835; O. Jonušys 60-6311.

A. L. Centro Valdyba.

SLA KALĖDŲ EGLUTĖ

Dr. V. Kudirkos patalpose, Av. San Martin 3175, Lanus, šių metų gruodžio m. 20 d. 21 val.

Visiems mažiems bus dovanų!

Trumpa programa — dainas, šokius — atliks SLA Mažųjų Ansamblis vad. p. I. V. Simanauskienei.

Bendri jaunimo šokiai. Nepraleiskite progos atsilankyti tradiciniame lietuviškame Susivienijimo parengime — atšvęsti Kalėdų šventes ir atsisveikinti su 1969 metais! Įėjimas nemokamas!

Visus maloniai kviečia

SLA Centro Valdyba.

IŠ MŪSŲ MIESTŲ ISTORIJOS

ŠVĖKŠNA — ŠVIETIMO ŽIDINYS

GEOGRAFINĖ APLINKA

Ten kur ramiai teka Švėkšnelės upė, visai arti prie Klaipėdos krašto pasienio (tik 5 km.) stovi senas ir įdomus savo praeitimi Švėkšnos miestas, kultūrinis židinys Vakarų Žemaitijoje.

Važiuojant į pietus gražiu plentu už 12 kilometrų atsiduri Saugų vokiško stiliaus miestelyje ir artimiausioje geležinkelio stotyje ant linijos Klaipėda ir Šilutė. Matosi daug pušų ant smėlėtos žėmės.

Važiuojant į šiaurę, už 5 kilometrų išvysti gražų Gedminaičių dvarą, o už 18 kilometrų atsiduri Judrėnų miestelyje, aplinkui miškais ir pievomis apaugęs, kur žmonės labai gerbia savo patroną — Šv. Antaną.

Kai suki į vakarus pravažiuoji daug gražių kalnelių ir šalpės upę, o už 11 kilometrų jau prasideda kita apskritis ir kitas žemaitiškas dialektas "duonininkai ir peininkai", tai Veviržėnai ant Veviržos upės kranto.

Iš rytų pusės Švėkšną supa didžiulės ganyklos ir miškeliai, o tarp jų išsimėtę kaimai. Už 20 km. teka Jurėlė, ant kurios stovi Pajūrelio miestelis, o kiek toliau jau didesnis miestas Kvėdarna.

Bet pati gražiausia panorama atsiskseidžia, kai važiuoji į pietryčius pro Vilkėnų dvarą, malūną, matai gražiai apdirbtus laukus, upelius ir pievas. Už 12 km. atsirandi Gardamo miestelyje, o už 19 km. žemaičių Naumiestyje, kur buvo kariuomenės dalinys ir rajono teismas.

Taigi Švėkšnos valščius būdamas paskutinis miestas prie Vokietijos laikinosios sienos, turi tam tikrą vokišką įtaką ir gyventojai vartoja kaikuriuos paskolintus vokiškus žodžius, kaip "štrikį" (virvę), "bliuzę" (bliuska), o švėkšniškių tarmė labai kieta ir aiški "dūna" (duona), "pyns" (pienas), "vaks" (vaikas).

Iš viso Švėkšnos mieste prieš karą gyveno arti 2000 žmonių, kurių tarpe nemažą žydų. Iš viso valščiuje gyveno apie 10.000 gyventojų. Daugumas gyventojų vidutiniai ūkininkai nuo 10 iki 25 ha. Švėkšniškiai mėgsta turėti gražius arklius, švarius trobesius, mėgsta šventes ir muges.

IŠ ŽILOS SENOVĖS LAIKŲ

Švėkšnos apylinkėse esantys pilakalniai, ypač Nikėlų, Paulaičių ir Skomantų savo viduryje slepia įdomių istorinių palikimų, kuriuos atkasus rasta palikimų iš V-VIII amžių. (vidurio geležies amžiaus). O iš vėlesnių amžių (nuo IX iki XII) rasti kapinynai Jomantų, Mockaičių, Skomantų ir Šiurparių piliakalniuose.

Iš tų laikų grafo Adomo Platerio atkastas kapinynas suteikia įdomių žinių, kad tuo laiku jau moterys nešiodavo gintarinius karolius, vytus antkaklius su kilpiniais galais, įvairias seges, sidabrinius žiedus, apyrankes su papuošimais. Atrodo, kad tuomet jau švėkšniškiai turėjo irgi kariauti su kryžiuočiais, nes išlikusieji piliakalniai yra tikri liūdininkai.

ŠVĖKŠNA ISTORIJOS ŠVIESOJE

Kryžiuočiai savo raštuose 14 amžiaus pabaigoje vienoje vietoje mini "Sweisna", o kitoje "Swexte" kitaip sakant dvejopai buvo vadinama: Švėkšna ir Švėkšta. Jau antroje 15 amžiaus pusėje Švėkšna buvo didoka gyvenvietė, o 1509 metais įkurta jau parapija, kurios įkurėjas - fundatorius buvo Švėkšnos dvaro savininkas Mikalojus Kęsgaila, Žemaičių seniūno Jono Kęsgailos sūnus.

M. Kęsgaila raštu įsipareigojo aprūpinti kleboniją, jai perleisdamas žemės ir pievų duodamas 10 šeimų darbui, Beto Kęsgaila įsipareigojo atiduoti bažnyčiai dešimtinę iš visų jo turimų dvarų, kurie apėmė beveik visą Švėkšnos parapiją arba seniūniją.

Pagal Zigimanto laikų surašymą Švėkšnos dvaro žemės siekė iki Rietavo ir Pajūrio seniūjų tai yra apie 20-30 kilometrų ilgumo. Antroje 16 amžiaus pusėje Švėkšnos dvaras atiteko Zavišoms, kurie padarė nemaža žemės pagerinimų, nusausinimų, buvo užtvenkę Švėkšnelės upę, kad varytų malūnus ir fabrikus.

Septyniolikto amžiaus pradžioje Švėkšnos seniūnijoje, kurią valdė tijūnas Jeronimas Krišpinas veikė prie Švėkšnelės upės popieriaus, parako ir stiklo dirbtuvės, plytinė, lentpiūvė ir karšykla. Popierius buvo gaminamas rankiniu būdu. Gaminta trijų rūšių popierius: rašomas geras popierius, prastenis ir vyniojamas.

18 amžiuje Švėkšna dar labiau išaugo, atsirado prekybininkų, iš kurių nemaža žydų. 1732 m. sudegė medinė bažnyčia, o jos vietoje 1743 m. buvo pastatyta nauja bažnyčia, kurią konsekravo Žemaičių vyskupas Tiškevičius.

Kurį laiką Švėkšnos dvarą valdė Oginskiai bet 1766 metais Vilniaus Vaivada Mykolas Oginskis dvarą pardavė vokiečių grafui Wilhelmui Plateriui. 1820 m. mirus grafui Jurgiui Plateriui dvaras buvo padalytas į keturis dalis: centrinis Švėkšnos dvaras atiteko Steponui, Vilkėnų dvaras — Prančiškui, Stemplių dvaras — Kazimierui ir Gedimaičių dvaras su biblioteka Jurgiui Plateriui.

Švėkšnos — Šv. Jokūbo vardo bažnyčia, statyta 1900-1905 turi 73 metrus aukštumo.

ŠVĖKŠNA - ŠVIETIMO CENTRAS

19 amžiaus antroje pusėje Švėkšnoje klebonu buvo labai šviesus kanauninkas Staškauskas, kuris netik gerai tvarkė parapijos reikalus, bet kartu rūpinosi žmonių švietimu. Pasikvietė pas save gydytoją Juozą Rugį, su kuriuo kartu suorganizavo knygnešių centrą. J. Rugis tuomet vadovavo visam žemaičių švietimui Paprūsėje. Jis remė taip pat didele dalimi "Varpą", tuometinį lietuvišką tautinės samonės laikraštį.

Veikimas dar padidėjo, kai Švėkšnon 1898 m. buvo atkeltas energingas kun. Julius Maciejauskas, kurio rūpeščiu 1905 metais buvo pastatyta graži gotiško stiliaus Bažnyčia, kainavus apie tris milijonus rublių.

O kai 1925 m. gegužės 15 nudegė Švėkšnos miestas, tai prel. J. Macijauskas tuojau išvyko Š. Amerikon rinkti pinigų. Sudarė komitetą ir greitai miestas buvo iš naujo atstatytas jau su dviejų aukštų namais ir krautuvėmis.

Bet svarbiausias prel. J. Macijausko nuopelnas yra, kad jo rūpeščiu 1919 metais buvo įsteigta Švėkšnos progimnazija, kuri 1929 metais tapo jau pilna gimnazija. Gimnazijai vadovauti įsikūrė "Saulės" gimnazijos draugija, kuri gimnazijai vadovavo iki pat komunistų invazijos 1940 metais.

Tuo metu gimnazijos direktorė buvo Alicija Rugytė, kuri dabar Čikagoje įkūrė Švėkšniškių draugiją ir suorganizavo Švėkšnos gimnazijos 50 metų auksinį jubiliejų. (1969 m. rugs. 2-4 d.). Tuo metu gimnazijoje buvo 9 klasės su 400 mokinių. Per Švėkšnos gimnaziją perėjo visa eilė šviesių lietuvių veikėjų mokytojų, kaip Pr. Samulionis, kun. P. Lapelis, St. Rudis ir kiti. Iš viso išleista 14 laidų su 202 abiturientais.

Didelis prel. Macijausko nuopelnas buvo, kad jo laikais Švėkšna davė visą eilę kunigų: du brolius Beinorius, du brolius Budvyčius, du brolius Klumbius, kun. Montvydą, kun. Lengviną, kun. Pošką, kun. Girčių ir kun. Steigvilą. Prieš karą prel. Maciejauskas palikęs Lietuvą, išvyko Š. Amerikon, kur atlaikęs apie 30 misijų, įsteigė Los Angeles lietuvių parapiją, kuriai vadovauja irgi švėkšniškis prel. Jonas Kučingis. (naudota L. Enc.)

Švėkšniškis.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

• **Palmininkuose, Mažoje Lietuvoje** (dabar rusų valdoma Kaliningrado sritis) kasmet iškasama po 400 tonų gintaro, kas sudaro 65 % visos pasaulinės gintaro produkcijos. Rusai projektuoja Palmininkų (dabar vadinama Jantarna) gintaro produkciją pakelti ligi tūkstančio tonų. Tačiau ten net meniniams reikalams skirtas gintaras pirmiau sumalamas, o vėliau presuojamas. Žinoma, tada gintaras praranda savo naturalų grožį ir virsta beveik plastine medžiaga.

• **Moterų krepšinio rinktinė** varžybose du kartu įveikė Bulgarijos rinktinę rezultatais 60:57 ir 72:46.

• **Senoviškų saulės** laikrodžių Lietuvoje belikę du: vienas esąs Šiauliuose, kitas Pažaislyje. Netaip senai dar buvo Švėkšnoje, Tytuvėnuose, Kretingoje ir daugelyje kitų dvarų.

• **Rusiškus pasus visi Lietuvos gyventojai** turi turėti jau nuo 16 m. amž. Sovietinėje santvarkoje šis "pagrindinis dokumentas" yra labai svarbus, nes pasų pagalba vykdoma griežta gyventojų kontrolė ir jų sekimas. Kai kuriose vietose šis vergiškas dokumentas išduodamas su didelėmis iškilmėmis. 'Tiesa' (VIII.8) siūlo iškilmingumą dar išplėsti, kad "paso gavimas taptų šventė".

• **Lenkiškų filmų festivalis buvo suruoštas Vilniuje.** Jis buvo skirtas Sovietų Lenkijos 25 metų sukakčiai pažymėti. Pažymėtina, kat sovietiniai lenkai visais būdais stengiasi atsiųsti į Lietuvą įvairių lenkinimo priemonių, o rusai jų norus mielai patenkina.

• **Vienoje Marijampolės** miesto įmonėje gaminamos automobilių dalys, kurios siučiamos į Tolimuosius Rytus, Latviją, Gudiją ir kitus Sovietų užimtus kraštus.

• **Du tūkstančiai vasarotojų kasdien aplanko** Palangos Gintaro muziejų, o iš viso tame muziejuje jau apsilankę kone milijonas svečių kaip praneša okup. Lietuvos spauda. Muziejus įrengtas buvusio Palangos dvaro rūmuose. Ilgą laiką jis ten buvo tik "kampininkas", nes rūmus buvo užėmusi rusų dailininkų sąjunga. Dabar tie dailininkai pasistatė sau naują vilą ir muziejus susilaukė galimybės "išsitiesti". Nesenai esančios atidarytos šiešios naujos salės. Eksponatų muziejus turi kone tris tūkstančius.

• **"Ąžuoliukas"** berniukų choras iš Vilniaus vyko į Vroclavą (Lenkijoj) dalyvauti ketvirtajame tarptautiniame oratorijų ir kantatų festivalyje. "Ąžuoliukas" ten atstovaus visai Sov. Sąjungai. Be kitų muzikos dalykų bus išpildytas ir M. K. Čiurlionio "Sanctus".

• **Gargždžuose pradėtos gaminti** dujų silikato plokštės, kurias statybininkai naudosią stogams izoliuoti.

• **Feliksas Rimkevičius,** jūrininkas, beplaukiodamas surinko kriauklių (caracoles) kolekciją, kurioja yra 370 įvairūs vienetai.

LIETUVIAI PASAULYJE

• **Kanados Lietuvių Bendruomenės** Toronto apylinkės pirmininkė yra jauna diplomuota ekonomistė Laima Švėgždaitė. Išaugo ir moks lus išėjo Kanadoje, Toronto mieste. Lietuvių periodikoje reiškiasi kaip poetė.

• **Lituanistikos Fordhamo universiteto** vasaros kursus šią vasarą lankė 22 studentai. Veikė trys grupės: pradedančiųjų, pažengusiųjų ir lyginamasis baltų kalbotyros kursas (jį klausė ir vienas universiteto prof. - olandas). Dėstytojais buvo: prf. A. Salys, prof. A. Sennas, V. Čižiūnas, R. Salytė, prof. Vasys ir kiti. Negalintiems studentams buvo duodama stipendija.

• **Brazilijos Liet. Bendruomenė,** norėdama patarnauti lietuviams, sudarė Brazilijos L. B. Savitarpio Pagalbos Tarnybą, kurios uždavinys teikti lietuviams materialinę ir moralinę paramą. Jos valdybą sudaro: pirm. Kostas Meškauskas, vice pirm. kun. P. Daugintis, I sekr. Ona Matelionytė, II sekr. Kazys Rinkevičius, ižd. Juozas Baužys. Ši pagalbos Tarnyba šelpia šešias lietuviškas šeimas.

• **Šiaurės Amerikos lietuviai** smarkiai rengiasi IV Dainų Šventei. Šiuo metu baigiama chorų registracija ir jau siuntinėjamas dainų repertuaras chorų dirigentams. IV Dainų Šventės muzikalinės komisijos pirmininkas yra muz. Petras Arminas.

• **Kelmėje projektuojamas** įkurti buv. dvarų kultūros muziejus. Eksponatai renkami iš buvusių dvarų.

• **Kun. Vaclovas Martinkus,** Balfo pirmininkas, dalyvavęs IV Pietų A. Lietuvių Kongrese Argentinoje, rugsėjo mėn. 1969 m. paminėjo savo 60 metų amžiaus sukaktį.

• **Visuose 73-juose Lietuvos** vandens baseinuose 1968 metais perėjo 130 porų gulbių ir laikėsi 269 neperinčios gulbės. Kai kuriuose lizduose gulbės peri po 10 ar daugiau metų.

Moksias + Menas + Literatūra

BRANGINKIME SAVO SENĄ KALBĄ

KĄ KIEKVIENAS LIETUVIS TURĖTŲ ŽINOTI APIE LIETUVIŲ KALBĄ

Pasklidę po pasaulį, mes nuolat susiduriame su nelietuviais, kurie teiraujasi apie lietuvių kalbos kilmę, jos pobūdį, jos santykius su kitomis (ypač su slavų ir germanų) kalbomis, apie mūsų kalbos svarbą kalbotyroje. Čia mes duosime 15 "punktų", kurie bendrais bruožais atsako į dažniausiai iškeliamus klausimus.

1. Lietuvių kalba yra viena iš daugelio **indoeuropiečių kalbų.** Kartu su latvių ir jau išmirusiomis prūsų, kuršių, žiemgalių ir sėlių kalbomis lietuvių kalba sudaro **baltų kalbų grupę** indoeuropiečių kalbų šeimoje. Anksčiau baltų kalbos buvo taip pat vadinamos aisčių kalbomis: tai yra vardas, kurį mūsų kalbininkai Jaunius ir Būga paėmė iš romėnų rašytojo Tacitus raštų (Aestiorum gentes).

2. Indoeuropiečių kalbų šeimą sudaro apie 15 pagrindinių kalbų grupių:

1) **Tocharų kalba** (rytiniame Turkestane, seniai išmirusi).
2) **Indo-iranėnų grupė:**
   a) **iranėnai:** persų k., paštų k. (Afganistane,, kurdų k., osetų k., skitų k. (išmirusi) ir t.t.
   b) **indai:** senųjų indų (sanskritas), pali, naujosios šiaurės Indijos kalbos: hindi, gujarati, bengali ir daug kitų.
3) **Armėnų kalba.**
4) **Trakų kalba** (Rumunijos dalyje ligi maždaug Konstantinopolio, išmirusi).
5) **Frigų kalba** (šiaurės vakarų Turkijoje, išmirusi).
6) **Anatolijos kalbos** (visos seniai išmirusios, neseniai atrastos įrašuose Turkijoje ir Syrijoje).
7) **Hetitų kalba** (labai seni įrašai Turkijoje).
8) **Graikų kalba.**
9) **Albanų kalba.**
10) **Ilyrų kalba** (viduriu Europoje, išmirusi).
11) **Italikų (romanų) kalbos:** oskų-umbrų, lotynų, italų, ispanų, portugalų, prancūzų, rumunų ir kt.
12) **Keltų kalbos** (likučiai Airijoje, Valijoje, Bretonijos pusiasalyje; kadaise užėmė didžiulius plotus vid. ir pietų-vakarų Europoje).
13) **Baltų kalbos:** lietuvių, latvių; išmirusios: prūsų, kuršių, žiemgalių ir sėlių kalbos.
14) **Germanų (teutonų) kalbos:** islandiečių, norvegų, danų, švedų, vokiečių, anglų, olandų, frizų ir kt.
15) **Slavų kalbos:** rusų, gudų, ukrainiečių, lenkų, čekų, slovakų, kašubų, vendų, bulgarų, slovėnų, serbo-kroatų, makedoniečių kalbos.

Pastaba. Vieni kalbininkai priskaito šių grupių daugiau, kiti mažiau: nėra visiškai vienodos klasifikacijos.

3. Reikia griežtai **atmesti teoriją** (skelbiamą kai kurių rusų, lenkų, vokiečių ir prancūzų kalbininkų), **kad kada nors yra buvusi bendra baltų ir slavų prokalbė.** Abi šių dviejų grupių prokalbės išsivystė atskirai ir savarankiškai, tik, būdamos kaimynėmis ilgoką laiką, turėjo padaryti viena kitai tam tikros įtakos. O daug slaviškų žodžių buvo paskolinti ir perimti į lietuvių kalbą, palyginti, visai neseniai, tik paskutiniaisiais šimtmečiais, ir tai jokios artimesnės giminystės kilmės atžvilgiu neįrodo.

(nukelta į 4 pusl.)

Rašytinės lietuvių kalbos kūrėjas — Kalbininkas Jonas Jablonskis.

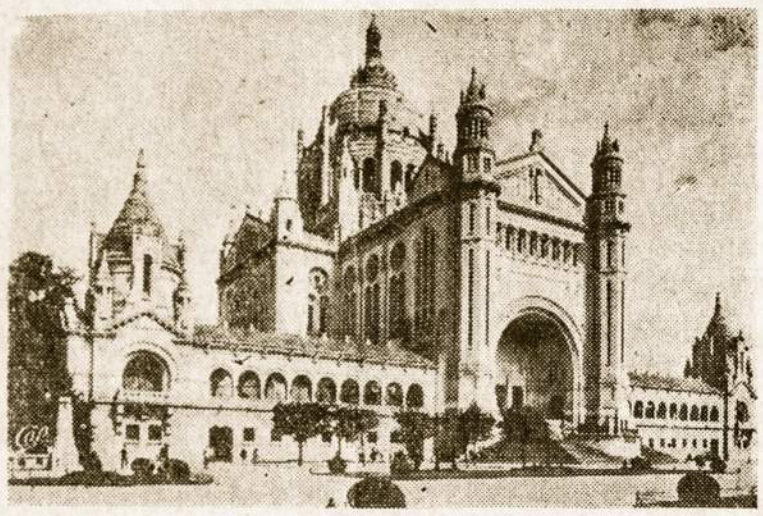

Šv. Tereselės didinga bazilika Lisieux mieste.

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

PRANCŪZIJOS ŠIRDYJE

PRANCŪZIJOS SOSTINĖJE — PARYŽIUJE

Pažinti gerai Paryžių reiktų keletą savaičių. Kadangi turėjau laiko tik kelias dienas, todėl teko pasitenkinti tik labai paviršutiniai apžiūrėti, kad turėti bendrą miesto vaizdą.

Visų pirma tenka pažymėti, kad Paryžius yra vienas iš seniausių Europos kultūros židinių, nes jau dvyliktame amžiuje Sorbonos universitetas buvo pats garsiausias Europoje ir liko iki šių laikų.

Dabar Paryžius turi aštuonis milijonus gyventojų, taigi yra dar didesnis negu mūsų Gran Buenos Aires. Miestas padalintas diagonalėmis ir gražiomis avenidomis. Nuo Eifelio bokšto žiūrint atrodo, kaip gražiai sutvarkytas skruzdėlynas.

Beveik per miesto centrą teka Senos upė, kuri turi dvi salas. Ant vienos salos stovi labai garsi ir didinga Notre Dame katedra, kuri buvo nuo miesto dūmų pajuodusi, bet dabar vėl yra nuplauta ir atrodo vėl kaip nauja - balta.

Priešais katedrą yra teisingumo rūmai, buvusi karalių pilis, kuri turi labai gražią koplyčią su meniškais vitražais ir skulptūromis. Netoli katedros prie Senos upės pakraščio po tiltu yra automobilių "kalėjimas", kur policija atveža iš miesto automobilius, kuriuos "suareštuoja", jei negerai pastatyti. Paskui atvežę prie tilto apvinioja vielomis ir tokiu būdu "užrakina", kad niekas nepaimtų. Kai savininkas neberanda savo automobilio ant gatvės, tai žino, kad bus patekęs "areštan" prie Notre Dame.

TEN KUR NAPOLEONAS ŽYGIAVO

Beveik miesto centrinėje dalyje prie Senos upės vienoje pusėje stovi Šv. Magdalenos didinga bazilika, padaryta pagal Atenos miesto Nekropolio pavyzdį su aukštomis kolonomis, o kitoje pusėje lygiai tokio paties stiliaus yra parlamentų rūmai. Netoli Šv. Magdalenos yra didžiulė aikštė, kur revoliucijos metu buvo kertamos su giljotina galvos. Ten buvo nukirsta ir Prancūzijos karaliaus Ludviko XVI galva.

Kiek toliau nuo Senos upės matosi didžiuliai pastatai, tai garsusis Liuvro muziejus, kuriam vienam gerai apžiūrėti reiktų kelių dienų laiko. Liuvro muziejus yra tuomi garsus, kad jis kaip karališkų rūmų palikimas slepia savyj Prancūzijos karalių epokos visus meno didžiuosius turtus, padidintus dar vėliau didžiulėmis meno galerijomis iš paskutinių šimtmečių.

Pati garsiausi gatvė, arba avenida yra taip vadinama Campes de Elisee, kuri kerta miesto centrą ir tiesiai eina per Triunfo vartus į vakarinę miesto dalį. Žiūrint nuo Triumfo vartų, pastatytų Napoleono garbei, galima stebėti miesto judėjimą. Triumfo vartai yra monumentalinis pastatas, kuris stovi kaip simbolis iš Napoleono didybės laikų.

Pats Napoleonas yra palaidotas Invalidų bazilikoje, kuri dabar yra tapusi muziejumi. Šalia Invalidų bazilikos randasi karinis muziejus, kuriame galima matyti visų laikų prancūzų kariuomenės ginklus ir uniformas, senus miestų ir tvirtovių planus. Visa tai primena garbingą prancūzų tautos praeitį.

SU PARYŽIAUS LIETUVIAIS

Mano prietelius kun. Jonas Petrošius per Visus Šventus pakviečė susipažinti su Paryžiaus lietuviais, kurie turėjo savo mėnesinį susirinkimą, pagerbti mirusius.

Pamaldos ir paminėjimas vyko šveicarų vienos draugijos namuose. Visų pirma kun. J. Petrošius atlaikė lietuviškai pagal naują liturgiją mišias o po jų tame pačiame name įvyko jaukus pobūvis su pietumis, kuriuos organizavo ponai Greimai, žinomi Paryžiaus veikėjai.

Ta proga teko susipažinti su kaikuriais Paryžiaus veikėjais ir menininkais, kaip Antanu Mončiu, ponu Raudžiu, su lietuviais studentais iš Paryžiaus ir užsienio, su ministerio Bačkio sūnum Rikardu Bačkiu ir kitais lietuviais.

Žinoma lietuviškas jaunimas tarp savęs jau kalbasi prancūziškai, nes dažnai iš tėvų viena dalis jau prancūziška. Bet yra jaunuolių, kurie gana gerai kalba lietuviškai, tai susipratusių lietuvių tėvų vaikai.

Teko pasveikinti Argentinos lietuvių vardu ir perduoti nuoširdžius linkėjimus. Iš savo pusės Paryžiaus lietuviai irgi siunčia sveikinimus visiems Argentinos lietuviams. Kaikurie atrado net pažįstamų Argentinoje, o kaikurie paieško jų. (Apie tai buvo jau paskelbta praeitame numeryje).

Vienas lietuvis menininkas, kuris nenori skelbtis savo pavardės, yra vienos menininkų grupės vadovas, kuri sekmingai dirba naujo meno atgimimo darbe. Jis pasakojo, kad jo menininkų grupė nesanti patenkinta šių dienų besieliu menu, ir bando laužti ledus naujam menui, kuris duotų atgimimą. Jie norėtų kurti, kad žmoniją praturtinti menu, kuris kalbėtų vėl žmonių širdims.

EKSKURSIJA Į LISIEUX

Būdamas Paryžiuje nutariau vieną dieną padaryti ekskursiją į Lisieux miestą, kur gyveno ir palaidota Šv. Tereselė Kudikėlio Jėzaus. Dar tebestovi tie namai, kur ji žaidė, kur mokėsi Martin šeimos židinyje. Bet kitoje pusėje stovi didžiulė bazilika Šv. Teresės garbei.

Šventosios kūnas randasi Karmeličių vienuolyne, kur ji gyveno ir mirė (1897 metais) turėdama tik 24 metus amžiaus, palikdamą visiems žmonėms nuostabų testamentą - tai mažųjų sielų kelią. Ja prancūzų tauta šiandien labiau didžiuojasi negu Napoleonu, nes ji tapo šių laikų didžioji šventoji.

ATGAL Į PIETŲ KRYŽIAUS ŠALĮ

Po pusės metų kelionių po Europą gerokai pasilsėjęs, Visų Šventųjų vakare įsėdau Paryžiuje į Aerolineas Argentinas didžiulį lėktuvą, kuris per Madridą skrido tiesiai į Pietų Amerikos kontinentą. Per 10 valandų perskridome okeaną, atsidūrėme Rio de Janeiro, kur sustojome valandai laiko atsikvėpti tropiškame ore. Ir po trijų valandų skridimo nusileidome jau ant Argentinos žemės.

Buvo jau apie 10 val. ryto. Gražus sekmadienis pačiame pavasario žydėjime. Dvelkė vėsus vėjelis, o apačioje jau laukė manęs brolis Pijus, bei kiti palydovai, kurie įsodinę į automobilį atvežė į parapiją, kurią prieš pusę metų palikau. Atvykome jau per Lituania gatvę, kurios išvykstant nebuvo.

Parapijoje išvydau naują gražią Marijos grutą, naują altorių bažnyčioje ir kitus naujus įrengimus. Gyvenimas žengia pirmyn; malonu buvo vėl sutikti senus pažįstamus ir prietelius, o tuos, kurių dar neteko pamatyti, sveikinu per šias eilutes.

Jūsų kun. Augustinas.

SEKMADIENIO
RIMČIAI

NEIŠBRAUKTAS NĖ VIENAS ŠVENTASIS

(Pabaiga iš praeito nr.)

VIETINĖS ŠVENTĖS

O kaip yra su tomis "vietinėmis" šventėmis? Šiuo klausimu yra Vatikano II santarybos nutarimas: "Kad dėl šventiesiems skiriamų dienų nenukentėtų pačių atpirkimo paslapčių minėjimas, daugelis jų tebūnie paliekamos švęsti atskiroms, bažnyčioms tautoms arba vienuolinėms bendruomenėms" (kons. apie Šv. Liturgiją, n. III).

"Vietinių" švenčių atveju irgi yra taikomas **visuotinumo** dėsnis. Jei pvz. kuris šventasis yra labai garbinamas Italijoje, Ispanijoje, bet beveik nežinomas Japonijoje, Pakistane ar Indonezijoje, kodėl tad Bažnyčia turėtų įsakyti jo šventę švęsti lygiai visoje Bažnyčioje? Todėl pvz. jei šv. Januarijus (dėl kurio italų spaudoje kilo audra) yra labai gerbiamas Neapolyje (iš dalies ir Italijoje), jis ten ir toliau liks pirmasilis šventasis ir globėjas Neapolyje ir kitur, kur yra neapoliečių kolonijos. Lygiai šv. Mikalojus Rytuose ir Bari mieste bei kitur, kur tik yra jo garbei bažnyčia, koplyčia ar jo vardo brolija ar draugija.

Bet kaip bus sutvarkytas tų "vietinių" švenčių šventimas, kas parinks tuos "vietinius" šventuosius?

Nustačius visai Bažnyčiai bendrą liturginį ir privalomą kalendorių, kuriame be privalomų švenčių yra daug pasirinktinių, teks krašto vyskupų konferencijoms, atskirom vyskupijom, vienuolijom paruošti savo liturginius kalendorius. Juose pvz. šventė, kuri bendrame kalendoriuje yra arba tik pasirinktinė, arba jos visai nėra, — gali ten būti privaloma ir iškilminga (sollemnitas). Šventasis kurio nėra šventės bendrajame kalendoriuje, gali būti įtrauktas į vietos ar krašto liturginį kalendorių, jei toje vietoje ar tame krašte šventasis yra ypatingai gerbiamas ir jo atminimas yra gyvas. Tokie vietiniai liturginiai kalendoriai turi būti rūpestingai paruošti ir Šv. Sosto patvirtinti.

Šv. Augustinas su savo motina Šv. Monika atsisveikinant.

KODĖL NEPARUOŠĖ TIKINČIŲJŲ

Ar nereikėjo, kad Šv. Sostas tokiame svarbiame reikale, kaip visai Bažnyčiai liturginio kalendoriaus sudarymas, pirmiau praneštų apie tai tikintiesiems, kad būtų atsiradę daug pasiūlymų, protestų, priekaištų, ginčų, prieštaravimų — daug daugiau, negu dabar, jau paskelbus atliktą darbą. Santarybos konstitucijai apie šv. liturgiją vykdyti taryba ilgai ir atsidėjus dirbo, kol šią liturginio kalendoriaus reformą nustatė, atsiklausdama patarėjų, reikalo žinovų, istorikų ir kitų specialistų. Todėl kalendoriaus reforma nebuvo "iš piršto išlaužta".

Naujasis liturginis kalendorius įsigalės nuo 1970 m. sausio 1 d. Yra tad laiko tikintiesiems jo nuostatus ir šventųjų šventes išaiškinti. Be to, kol dar neišėjus galutinė Mišiolo ir brevijoriaus redakcija, kurį laiką pasiliks senoji liturginio Bažnyčios kalendoriaus santvarka.

Ko laukia popiežius Paulius VI iš dvasiškijos ir tikinčiųjų po kalendoriaus reformos, pasakė savo kalboje 1969. IV. 28 d.: "Esame tikri, kad visi kunigai ir tikintieji ne tik su džiaugsmu priims naujus, ilgai lauktus pakeitimus, bet ir ištikimai laikysis liturginių normų, gyvai sekdami esminę sąlygą: lex credendi (kaip meldžiamasi, taip tikima), kaip ženklą tikėjimo vienybės, meilės drausmės. Malda Bažnyčios gyvenime yra nenugalima jos jėga".

"Draugas".

kun. J. Vaišnora MIC.

IŠ KATALIKIŠKO PASAULIO

MELSKIMĖS UŽ PERSEKIOJAMĄ BAŽNYČIĄ IR UŽ LIETUVĄ

Pasibaigus antrajam pasauliniam karui kaikurios labdaringos organizacijos Europoje pradėjo minėti metinę maldos dieną už persekiojamą Bažnyčią, jų vadintą Tylos Bažnyčia. Tuo žodžiu suprantama Bažnyčia komunistų valdomuose kraštuose. Ši užuojauta persekiojamiems tikintiesiems greitai plito ir dabar daugelyje laisvo pasaulio kraštų ji yra tapusi jau tradicine diena. Amerikoje katalikų vyskupai šia intencija yra paskyrę gruodžio **18-ją dieną.** Visi tikintieji yra raginami tą dieną melstis už persekiojamą Bažnyčią. Šioje persekiojamos Bažnyčios sąvokoje šiandien telpa ir Lietuva, kur tikintiesiems tenka kentėti Lietuvos istorijoje iki šiol dar nebuvusią priespaudą. Okupanto tikslas yra visiškai sunaikinti Lietuvoje Katalikų Bažnyčią ir lietuvių tautoje tikėjimą į Dievą. Kunigų skaičių greitai mažina ne tik mirtis, o ir Maskva. Vien tik šį 1969 metų rudenį 29 kunigams uždrausta eiti kunigo pareigas. Žinome likimą kunigų šiais metais drįsusių kreiptis į Maskvos valdžią, kad būtų leista priimti į Kunigų Seminariją daugiau kandidatų. Melsdamiesi už persekiojamą Bažnyčią tuo pačiu meldžiamės už Lietuvą. Taigi lietuviams dera nuoširdžiau negu kitiems įsijungti į besimeldžiančią žmoniją. Ar bažnyčioje būtų tai viešai priminta ar ne, lietuviai tą dieną savo maldų ir darbų intencijose prisiminkime Lietuvą ir kitus mūsų likimo brolius-pavergtus ir persekiojamus. Maldose ir intencijose susijungkime su persekiojamų kančiomis ir jų tyliu pagalbos šauksmu. Daug gali nuolatinė tikinčiojo malda (Jokubo 5, 16). Darbuokimės ir nelskimės neabejodami, kad Dievas neleis ilgai trijumfuoti jo ir žmogaus priešams.

Vys. V. Brizgys.

BRANGINKIME SAVO SENĄ KALBĄ

(Tęsinys iš 3 pusl.)

4. **Yra nemaža bendrybių** tarp baltų ir germanų kalbų. Atrodo, kad pačioje pradžioje, tuojau po išsiskyrimo iš indoeuropiečių prokalbės, **germanų ir baltų kalbos buvo daug artimesnės viena kitai, kai tuo tarpu slavai gyveno daug arčiau ir turėjo daugiau bendrybių su indo—iranėnais.**

5. Lietuvių kalba turi bendrybių ir su senųjų indų kalba (populiariai vadinama sanskritu), bet beveik visos tos bendrybės yra paveldėtos ir išlaikytos iš indoeuropiečių prokalbės. **Yra grynas nesusipratimas sakyti, kad sanskritas yra beveik lietuvių kalbos motina.** Sanskritas yra tik tam tikra prasme "motina" iš jos kilusioms dabartinės kalboms šiaurės Indijoje: hindi, urdu, bengali, gujarati ir t.t. Visoms kitoms indoeuropiečių kalbų grupėms sanskritas yra tik "sesuo".

Maždaug tą patį galima pasakyti ir apie lietuvių kalbos ir lotynų kalbos santykius: panašumai abiejose yra tik paveldėti iš indoeuropiečių prokalbės. O tokie panašūs sakiniai kaip lotynų **tres viri jugum trahunt** ir lietuvių **trys vyrai jungą traukia** tebodo abiejų šių kalbų didelį konservatyvumą ir archaiškumą.

6. Lietuvių kalba yra taip pat daugiau ar mažiau gimininga su visomis aukščiau išvardintomis kalbų grupėmis ir kalbomis. Daugiausia yra gimininga su tomis kalbomis, kurios išlaikė senoviškesnes formas.

7. Mums nėra žinoma, iš kur, ledynams iš Europos pasitraukus, atėjo į Europą indoeuropiečių protėviai. Kai kurie archeologai tvirtina, kad jie atėjo iš pietų, t.y. nuo Viduržemio jūros, kiti galvoja, kad jie atkeliavo iš vidurinės-centrinės Azijos (ne iš Indijos): per Uralo kalnus, maždaug 3000-4000 m. pr. Kr. Kalbininkai, deja, čia nieko tikslesnio ligi šiol negalėjo pasakyti.

8. Apie 3500-2500 pr. Kr. indoeuropiečių protėviai jau tikrai gyveno maždaug tarp Juodosios jūros, Baltijos jūros ir Reino upės. Iš čia jie paplito į visas puses, taip, kad apie 1500 pr. Kr. jie jau tikrai buvo įsiveržę į šiaurės-vakarų Indiją, Mažąją Aziją ir t.t. Apie 2500 pr. Kr. indoeuropiečių prokalbė pradėjo skilti į atskiras kalbų grupes, kurios davė pradžią dabartiniam kalbų pasiskirstymui. Reikia tuojau pat pridėti, kad nėra tikrai įrodyta, kad ir prieš suskildama indoeuropiečių prokalbė kada nors yra buvusi vienalytė: jau ir tuomet buvo skirtumų, tarmių ir pan.

9. Ir baltų prokalbė išsiskyrė iš indoeuropiečių prokalbės apie 2500 pr. Kr. **Tada baltai buvo užėmę labai didelius žemės plotus: maždaug nuo kairiojo Vyslos kranto ligi Dauguvos, nuo Baltijos jūros ligi maždaug srities į pietų-rytus nuo Maskvos.**

10. Apie 500-300 pr. Kr. baltų prokalbė suskilo į **vakarų baltus** (prūsai ir gal kuršiai) ir **rytų baltus** (lietuviai, latviai, žiemgaliai, sėliai).

11. Apie 800-1000 po Kr. jau pradėjo atsiskirti **lietuvių ir latvių kalbos.** Prieš 800 po Kr. lietuviai ir latviai dar kalbėjo viena kalba, nors ir tada jau buvo aiškių tarminių skirtumų. (Apskritai, nėra vienodo kriterijo nuspręsti, kada tarmė dar yra tarmė, o kada tarmė jau tampa kalba).

12. Taigi, įskaitant ir probaltiškąją erą, lietuvių kalba yra apie 4500 m. "amžiaus".

13. Tačiau nėra jokios abejonės, kad **lietuvių kalba yra archaiškiausia, arba senoviškiausia, iš visų gyvų indoeuropiečių kalbų.** Dėl daugelio priežasčių, kurios kalbininkams dažnai nėra aiškios, lietuvių kalba išlaikė kai kurias tokias senas formas, tokią seną akcentuacijos sistemą, tokius senus morfologinius, fonologinius ir žodyninius modelius, kad joks rimtas darbas lyginamojoje indoeuropiečių kalbotyroje be lietuvių kalbos neįmanomas.

14. Estų, suomių, lybių ir vengrų kalbos visiškai nepriklauso indoeuropiečių kalbų grupei: jos visos yra giminingos tarpusavyje ir priklauso ugro-finų kalbų šeimai.

Baskų kalba (šiaurinėje Ispanijoje ir kiek pietų Prancūzijoje) yra neaiškios kilmės, kurios niekam dar nepavyko nustatyti.

15. Okupuotoje Lietuvoje Maskva ir jos gauleiteriai dabar labai gudriai stengiasi lietuvių kalbą užtempti ant rusiško kurpaliaus: lietuvių kalboje jau priveista rusicizmų — rusų kalbos žodžių, rusiškų darinių, priešingų lietuvių kalbos darybos dėsniams, ir t.t.

Antanas Klimas.

VALIO LAISVA LIETUVA!

Nesenai atvykusi čekų mokslininkė į JAV papasakojo apie įvykį, kurį ji patyrė Prahoje pastoromis dienomis

Kai jaunų čekų grupė demonstravo Prahos gatvėmis prieš rusus ir reikalavo laisvės Čekoslovakijai, iš rusų kareivių būrio pasigirdo sutartinis šūkis: "Valio Laisva Lietuva"! Be abejonės tai buvo lietuviai rusų kareivių uniformose.

Kitas atsitikimas, atspaus dintas "Figaro" laikraštyje, Prancūzijoje: spalio 6 dienos numeryje: į vieną Prahos miesto užeigą įėjo rusų karininkas, kapitonas. Restorane užviešpatavo gili tyla. Trylika čekų geria alų ir žvilgčioja į kapitoną. Vienas neiškentęs atsistoja ir šūkteli: "Tegyvuoja laisva Čekoslovakija!". Tada kapitonas ir gi atsistoja, kreipiasi į tą čekų grupę ir pusbalsiu taria: "Teguvuoja laisva Lietuva"!

PADĖKA PAVERGĖJAMS

Visą Lietuvą užliejo banga propagandinių mitingų, kurių tikslas yra atžymėti 25-tąsias "išlaisvinimo" metines, nors iš tikrųjų ši sukaktis liečia tik vieno okupanto pakeitimą kitu. Pagrindinės iškilmės vyko Vilniuje liepos 12-13 d. d. prie Lenino, gen. I. Černiachovskio paminklų, karių kapinėse ir Vingio parke. Vilniečių vardu buvo priimta ir pasiųsta padėkos rezoliucija Sovietų Sąjungos kompartijos centro komitetui, aukščiausiojo sovieto prezidiumui ir ministerių tarybai. Kaip atrodė tas tariamasis išvadavimas, liudija "Literatūroj ir Mene" paskelbtas pranešimas: "Prieš ketvirtį amžiaus Gedimino pilies bokšte suplevėsavo raudona laisvės vėliava, iškelta tarybinių karių - išvaduotojų. Baigėsi juoda hitlerinės okupacijos naktis . . ." Taigi, Gedimino bokšte buvo iškelta ne lietuviška trispalvė, bet okupanto vėliava. Hitlerinės okupacijos naktį pakeitė stalininis teroras, egzekucijos, masiniai trėmimai į Sibirą, partizanų žūtbūtinė kova, pavyzdžio Lietuvos istorijoje neturėjusios represinės priemonės.

BERISSO

Mekšriūnų Vedybų Sukaktis

Šių metų lapkričio 23 d. Elena ir Petras Mekšriūnai atšventė savo vedybinio gyvenimo 40 metų sukaktį. Ta proga kun. J. Petraitis, MIC, Avellanedos lietuvių parapijos klebonas, Maria Auxiliadora bažnyčioj atlaikė šv. mišias Sukaktuvininkų intencija, kartu prisimenant ir Sakalauskų bei Mekšriūnų šeimų mirusius narius.

Elena Mekšriūnienė

Po mišių, apie tuzinas asmenų susirinko į Mekšriūnų namus, kur prie turtingo vaišių stalo, lietuviškoj nuotaikoj buvo atšvęsta minėtoji vedybų sukakis. Be kun. J. Petraičio, šiose iškilmėse dalyvavo iš Avellanedos atvykę E. Mekšriūnienės brolis Pijus Sakalauskas su savo žmona Uršule ir brolis Pijus Gudelevičius, MIC. Visi kiti svečiai buvo iš Berisso — Mekšriūnų prieteliai bei kaimynai.

Petras Mekšriūnas

Vakarienės metu buvo sudainuota daug lietuviškų dainų, kurioms vadovavo br. Pijus Gudelevičius. Buvo taip pat ir sveikinimo kalbų, kurias pasakė Pijus Sakalauskas, br. Pijus Gudelevičius ir kun. J. Petraitis. Galiausiai buvo sugiedota "Ilgiausių metų!".

Mieliems Sukaktuvininkams - Elenai ir Petrui Mekšriūnams - širdingiausiai linkime sveikatos ir gausios Dievo palaimos, kad dar ilgus metus galėtų gražiai darbuotis Berisso lietuvių kolonijoj!

P. Milgaudas.

BERISSO LIETUVIŲ ŽINIAI

Pranešame, jog nuo gruodžio 14 dienos bus galima gauti kalėdinių plotkelių Kūčių dienai. Šiuo reikalu prašoma kreiptis pas Eleną Mekšriūnienę ir taip pat pas Zenoną Jušką.

Gruodžio 14 dieną bus galima gauti plotkelių tuoj po lietuviškų mišių, Maria Auxiliadora bažnyčios prieangyje.

Tėvai Marijonai.

DOVANA KAPELIONUI

Ponia Ona Stundžienė, žinoma lietuviškų tautinių juostų audėja, šių metų lapkričio 23 dieną įteikė gražią dovaną kun. Juozui Petraičiui, MIC, Berisso lietuvių kolonijos kapelionui, artėjančių šv. Kalėdų proga. Toji dovana — tai lietuviškais tautiniais raštais išausta nepaprastai graži violetinės ir baltos spalvos stula, už kurią kun. J. Petraitis mielai Geradarei liekasi nuoširdžiausiai dėkingas.

• **Jonas Ramanauskas** serga, paguldytas ligoninėje — Sanatorio de Carne, La Plata.

PRANCŪZIJA

Prancūzijos Liet. Bendruomenė lapkričio 7 d. perrinko naują krašto valdybą, į kurią įeina: pirm. — kun. J. Petrošius, vice pirm. ir sekret. — A. Mončys, ižd. — P. Klimas.

Lietuviams pamaldos Paryžiuje vyksta vieną kartą mėnesyje, po to būna pietūs ir įvairaus pobūdžio Bendruomenės susirinkimai.

Besilankantieji Prancūzijoje, mielai yra kviečiami dalyvauti Paryžiaus lietuvių pobūviuose ar susirinkimuose. Ypač prašomi atvykstantieji studijoms ar ilgiau besilankantieji turistai pranešti savo atvykimą vienu iš šių adresų:

Pranc. Lietuvių Bendruomenė
26, rue de Navarin, Paris 9,
tel. 526. 74-01.

arba

Pranc. Liet. Katalikų Misija
178, rue de Belleville, Paris - 20,
tel. 797. 33-24.

Bendruomenė ir Misija pagal išgales mielai stengsis padėti besilankantiems Prancūzijoje.

URUGVAJUS

• **Urugvajaus lietuvių jaunimas** smarkiai rengiasi Kalėdų eglutės šventei. Mokyt. G. Stanevičienė sukūrė tai šventei gražų veikalėlį, vaikai su entuziazmu mokosi savo roles. Nenuilstama Rosa Pretkutė surinko visą eilę naujų ir senų vaikų — artistų ir juos mokina tautinių šokių. Žada būti labai šauni šventė.

• **Urugvajaus lietuvių tautinių** šokių grupė "Gintaras" lapkričio 15 d. atšventė metinę šventę.

• **Mirė spalio-lapkr. mėn.:** užvažiavus sanitariniam autui sužeista ir mirė Alicia Saulytė, 10 metų. Jos sesutė sužeista to paties automobilio. Tragiškai mirė Filomenos Pilkauskaitės ir Benjamino Robainių duktė Franciška; Motiejus Zupka, Pranas Miekevičius.

• **Spalio 2 d. Montevideo dienraštis EL DIARIO ESPANOL įdėjo C. C. (K. Čibiro) straipsnį "Istorija (papasakojimas) apie imperializmus". Tai labai gyvai patiekta Stalino - Hitlerio (arba Molotovo - Ribbentropo) 1939 metų Sąmokslo dokumentacija, rodant, kaip diktatoriai sutarė pradėti karą ir pasidalinti Europą. Tarp ko kita, straipsnyje cituojamas maskvinio laikraščio "Literaturnaja Gazeta" šių metų rugsėjo 18 dienos teisinimasis, anot kurio, susitarti su Vokietija to meto aplinkybėse buvę neišvengiama ir tai buvę padaryta vadovaujantis šalies interesais. Ir čia pat nurodo, kad "Literaturnaja Gazeta" nutylėjo slaptuosius susitarimo priedus, kurie straipsnyje plačiai cituojami, o tie slapti priedai kaip tik ir parodo, kokiais "šalies interesais" sąmokslininkai vadovavosi.**

VOKIETIJA

• **Vasario 16 d. gimnazija buvo įsteigta 1950 m.** Diepholze, o savo vardą gavo ten pat 1951 vasario 16 d. Lietuvių Bendruomenės pastangomis buvo nupirkta dabartinė Romuva 1953 m. 1954 m. jau pradėtas mokymas savuose namuose. 1962-65 m. pastatyti patogūs rūmai klasėms. Iki 1968 m. liepos 1 d. teisiškai Vasario 16 d. gimnazija priklausė Vokietijos Lietuvių Bendruomenei. Nuo tos datos įsteigta speciali organizacija gimnazijai administruoti, pavadinant ją Kuratorija. Kuratorijos nariais yra BALFas, lietuvių evangelikų ir katalikų sielovados po 1 atstovą, Vokietijos Liet. Bendruomenės Taryba skiria 4 atst. ir Valdyba 1 atst. Pilnateisiu Kuratorijos nariu yra gimn. direktorius. Turi teisę būti Kuratorijoje didysis aukų telkėjas kun. B. Sugintas, tačiau jis ta teise iki šiol nepasinaudojo. Tačiau, nepaisant to, "kad Gimnazija administruoja atskira organizacija, savo esme ji ir toliau tebėra neatskiriama Vokietijos Lietuvių Bendruomenės dalis.

• **Hamburgo mieste ir jo apylinkėse** gyvenantis lietuviškas jaunimas rugpiūčio 30 d. buvo sukviestas "pirmam apsiuostymui" (taip kvietimuose buvo parašyta). Iš 50 kviestų atvyko apie 30 t.y. žymiai daugiau negu rengėjai tikėjosi. Susirinkusieji buvo trumpai informuoti apie Vok. Liet. B-nės Jaunimo Sekciją ir jos ateities planus. Buvo iškelta mintis steigti Hamburgo lietuvių jaunimo klubą. Pagrindinis šio vakaro užsiėmimas buvo šokiai, susipažinimas ir privatūs pokalbiai.

• **Hamburge ir apylinkėje** Bendruomenės rūpesčiu veikia dvi lituanistinės mokyklos.

PAS MUS

• Šių metų lapkričio 15 d. Silvija Stankevičiūtė atšventė savo 11 metų sukaktį. Ji yra SLA pirmininko Leopoldo ir SLA veikėjos Irenės Andriuškytės Stankevičių dukra. Ta proga jos tėveliai savo namuose suruošė turtingą šventę sukviesdami didelį būrį artimųjų ir draugų, taip pat visą eilę SLA veikėjų. Silvija gavo daug gražių dovanų.

ŠV. MIŠIOS

• Šv. Mišios už a.a. **Povilą Baniulį** bus atlaikytos Aušros Vartų bažnyčioje gruodžio mėn. 21 d. 11.30 val.

Kviečia visus artimuosius dalyvauti

žmona, dukterys ir žentai.

MŪSŲ MIRUSIEJI

† **Boleslovas Sarapinas**, gimęs 1901 m. mirė lapkričio 23 d. Fiorito ligoninėje. Buvo kilęs iš Purmanteikių vienk. Siesikų par. Ukmergės apskr. Vedęs Lietuvoje su Veronika Stasevičiaite 1927 m. Po metų atvyko į Argentiną drauge su žmona, kur visą laiką dirbo naftos apdirbimo įmonėse. 1960 metais išėjo į pensiją ir gražiai gyveno savo nuosavuose namuose Sarandi, c. Casacuberta. A.a. Boleslovas buvo ramaus ir gero būdo žmogus, draugiškas ir geras lietuvis už tat jo šermenyse susirinko gausiai žmonių atiduoti jam paskutinę pagarbą. Didžiausiame nuliūdime paliko žmona Veronika Sarapinienė, sūnus Juozas, marti Angelė Žulytė du anūkai Daniel ir Silvia ir brolis Jonas Sarapinas su šeima. Kiti artimieji Lietuvoje. Sirgo apie du metu, daug iškentėjo, buvo padarytos trys operacijos. Šeima nepaprastai rūpinosi ir stengėsi, bet ir geriausios gydytojų pastangos nieko negalėjo jo ligoje padėti. Palaidotas sekančią dieną Sarandi kapinėse, gausiai draugų ir artimųjų lydimas. Tebūna jam lengva Argentinos žemelė.

Lk.

† **Stasys Survila**, 73 metų amž. viengungis, kilęs iš Raseinių apskr. mirė šių metų lapkričio 11 d. Claypolėje aprūpintas vietinių kunigų religinių patarnavimu. Į Argentiną atvyko 1928 m. Dirbo Frigorifico Wilson skyriaus viršininku. Nuo 1956 metų išėjo į pensiją. Mirė širdies liga, prieš tai keturius mėnesius sunkiai sirgęs. Nuliūdime paliko brolis Benediktas Survila su žmona Vlade Malėlaite ir sūnum Hektoru. Lietuvoje paliko sesuo Monika Jocienė su vaikais. Jo ligos metu ir laidotuvėmis rūpinosi brolio B. Survilos šeima. Jo paties prašymą pildant, kūnas buvo sudegintas. Palaidotas Chacarita kapinėse.

† **JUOZAS POVILAITIS**

Išsirgęs kelis metus savo namuose Pineyro - Avell., šių metų gruodžio 4 d. ramiai užmigo Viešpatyje Juozas Povilaitis, kilimo iš Ilagščių, Vilkaviškio apskr. Buvo gimęs 1899 m. birželio 18. Apsivedė su Marijona Jakštaite 1924 m. dar Lietuvoje.

Argentinon atvyko 1929 metais. Ilgą laiką dirbo odų fabrike, o paskutiniais metais buvo išėjęs pensijon ir gyveno savo namuose su žmona ir vaikais.

Giliame liūdesyje paliko žmoną Marijoną Jakštaitę, tris sūnus: Aleksandrą, Juozą, Vitą ir dukterį Juaną (visi jau su šeimomis). Be to turi vieną brolį Š. Amerikoje ir tris seseris Lietuvoje. Velionis buvo labai ramaus būdo. Buvo aprūpintas Bažnyčios sakramentais ir kunigui palydint palaidotas, gruodžio 5 d. Avellanedos - Sarandi kapuose.

† **Dr. Aleksas Rožėnas, jaunas gydytojas, gimęs 1921 m. Tauragės apskr. 1942 m. pradėjo medic. studijas Vilniuje, vėliau karo audrų pasekoje, mokslą tęsė Miunchene, Vokietijoj. Atvykęs į Ameriką dirbo visokį darbą, uždirbęs pinigų, grįžo į Vokietiją, kur baigė medic. fakultetą ir taip pat apgynė disertaciją magna cum laude titulu, gaudamas medicinos daktaro laipsnį. Persikėlęs nuolatiniam apsigyvenimui į Š. Ameriką, dirbo įvairiose ligoninėse kaip chirurgas. Nelengva pasiekė daktaro laipsnį, buvo fabriko darbininku, todėl labai gerai suprato darbininko gyvenimą, vargingai gyvenančių žmonių būklę. Jo namų durys buvo visad atidarytos našlaičiams, vargšams ir benamiams. Padėjo neturtingiems jaunuoliams siekti mokslo. Buvo visų mylimas ir gerbiamas. Jam mirus kai kurie jo pacientai tiek daktaro gailėjo, kad rašė laiškus apgailestaudami negalėję už jį numirti. Paliko žmoną taip pat gydytoją Eleną Rovinskaitę ir dvi dukras.**

Mielas skaitytojau, ar jau užsimokėjai "LAIKO" prenumeratą?

Negailestingai mirčiai išplėšus iš gyvenimo kelio BOLESLOVĄ SARAPINĄ, jo skausmo prislėgtiems — žmonai Veronikai Sarapinienei, sūnui Juozui su žmona Angele Žulyte ir vaikais, broliui Jonui ir kitiems artimiesiems reiškiam gilią užuojautą.

Petras Korkuzas su šeima.

Dr. ANTANAS SAIKAUSKAS
Gydytojas
Priima penktad. 19 val.:
Viamonte 749, P. 15, Dep. 1 - Cap. Fed. - T. E. 923-5337.
Šeštad. 15 val.:
Condor 1519 - Cap. Federal - T. E. 923-7509.

FERRETERIA — BAZAR — ELECTRICIDAD
KAZLAUSKAS Hnos.
Medžiagos statybai ir elektros įrengimams
Namų apyvokos dalykai
Valentin Alsina 1599 — T. E. 208 - 4067

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"
AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnės vietas — nuomoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.
Av. PAVON 11070 — T. E. 243 - 5654 — Sucursal
Temperley — BALCARCE 510
F.C.N.G.R. — Lomas de Zamora

TEISINIAI PATARIMAI
Drė. Elena Deve'kis Pipiras de Mora
Šeimų reikalai, alimentai, nuomos, paveldėjimai, vekseliai, skolos sutartys ir t.t.
Hipolito Yrigoyen 1929 p. baja - įst. C — T. E. 48-9231
Susitarti dėl val. - 14 -18 val.

Dr. JONAS SIMANAUSKAS
(Gydytojas - chirurgas)
Priima savo namuose: Pirmad., Antr., Ketv. ir Penktadienį nuo 17 iki 20 val.
Caa-Guazu 283 — Lanus
T. E. 241-7942

Dr. ALBERTAS ADAMINAS
Ortopedija ir traumatologija.
(Kaulų sulužimai ir ligos)
Priima: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 16 iki 19 val. Aldecoa 935, Avellaneda, T. E. (privatus) 22-4090.
Antradieniais ir ketvirtadieniais: nuo 17 iki 19 val.: Alsina 174, Avellaneda, T. E. 22-6631.

Kirpykla "OLGA"
Ilgalaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. — Priimama mokinės)
Olga Jasiulytė - Vitkauskienė
Wilde, Av. Gen. Cadorna 85

VIKTORAS J. GRIGAITIS
Medicinos Daktaras
Ketvirtadieniais 18 val.
Rojas 300 — Buenos Aires

LEONAS MUŠKETAS
Taiso ir derina pianus.
Perkant pianus padeda išrinkti.
P-je Monaco 4429 — Bs. Aires
T. E. 89-5845

Grožio salionas TAMARA
Tamara Klimaitė-Routaboul
Ilgalaikis plaukų sušukavimas
Priimamos mokinės
Güemes 2437, Rosario, Sta. Fe

Buenos Aires Avellaneda

Gražiai Paminėta Imigrantų Diena

Pirmą advento sekmadienį, lapkričio 30 dieną, visoje Argentinos respublikoje buvo minima Imigrantų Diena. Bet pagrindinis minėjimo aktas įvyko Bocoje sekančia tvarka:

Apie pusę šešių po pietų netoli Imigrantų bažnyčios įvairių tautų grupės susirikiavo eisenai su užrašais. Eisenai vadovavo vyskupas Raspanti iš Moron ir įvairių tautų kunigai.

Eisena užsibaigė Imigrantų bažnyčioje, kuri prisipildė įvairių tautų žmonėmis. Vysk. Raspanti su įvairių tautų kunigais atlaikė koncelebruotas mišias, kurių metu pasakė pamokslą apie imigrantų įnašą šiame krašte.

Po mišių vysk. Raspanti palaimino naują Imigrantų Dievo Motinos biustą, kuris bus padėtas naujoje Imigrantų bažnyčioje Puerto Belgrano mieste.

Pamaldoms užsibaigus, parapijos salėje įvyko meninis vakaras, kuriame pasirodė arabai-melkitai, lenkai, portugalai ir italai su dainomis ir šokiais. Ypatingai visus sužavėjo portugalai su linksmomis dainomis ir sudėtingais šokiais. Gaila, kad programoje negalėjo dalyvauti lietuvių šokėjai, praturtindami programą. Lietuvius per pamaldas atstovavo kun. Aug. Steigvilas, Pijus Gudelevičius, Jonas Grigoravičius su veliavom ir plakatais ir būrelis lietuvių.

Šventė pračėjo tikrai jaukioje nuotaikoje.

Dalyvis.

Bendra Lietuvių Gegužinė Parke Pereyra

Pagal susidariusį paprotį, kiekvienais metais Buenos Aires ir Berisso lietuviai suvažiuoja į Pereyro parką į bendrą gegužinę - pikniką. Šiais metais toji gegužinė įvyko sekmadienį lapkričio 23 d. Oras pasitaikė nepaprastai malonus, žmonių suvažiavo daug. Lietuviai užėmė didelį miško plotą, kur buvo ištiesti stalai medžių pavėsyje, kuriuose įsitaisę lietuvių grupės patogiai leido laiką. Apie vidudienį parkas pakvipo skaniu kepamos mėsos kvapu, nes beveik visi darėsi asado. Be to šeimininkės prisigamino gausiai įvairaus maisto, kurio užteko ne tik piknikautojams, bet ir gražiai čiulbantiems paukščiams. Daugelis apgailestavo, kad tokios malonios išvykos į gamtą daromos tik vieną kartą metuose. Šio pikniko šeimininkai ir organizatoriai šiais metais buvo Lietuvių Centras, jie ir bufetą administravo, kur sušilę svečiai galėjo gauti šaltų gėrimų atsivėsinimui. Didelėje storoje eglėje įtaisytas garsiakalbis davė lietuviškų plokštelių muzikos, taip kad ir nuklydę plačiame parke lengvai galėjo tą vietą rasti. Matėsi žmonių iš La Platos, Berisso ir iš kitų įvairių Buenos Aires vietų. Lietuviai skirstėsi namo labai patenkinti, pailsėję ir atsigaivinę gamtoje. Vienas tik dalykas krito į akį. — užimtas labai didelis parko plotas, kuriame išsiskirstę visi šeimomis ar mažomis grupėmis, nesijautė visų dalyvių kontakto, bendros šeimyniškos nuotaikos. Reiktų organizatoriams pagalvoti kaip organizuojant galima būtų prieiti prie daugiau šeimyniškos nuotaikos. Gal būt įvedus kokią programą pav. komiško sporto rungtynes, premijų įteikimą, improvizuotus pačių dalyvių numerius, jaunimo šokius? Reikia ieškoti būdų išjudinti mieguistus piknikautojus ieškant bendros lietuviškos nuotaikos.

Dalyvavęs.

• **Marcelo Karaniauskas**, Julijos Karaniauskienės, didelės parapijos darbuotojos, anūkas, 7 metų amž. sunkiai serga yra paguldytas Britų ligoninėje ir randasi geroje gydytojų priežiūroje.

• **Simonui Eidiečiui**, padovanojusiam Lietuvių Kolonijos Muziejui knygą "Lietuvių Liaudies Menas", nuoširdžiai dėkojame.

Muziejaus Vadovybė.

• **Robertas Twaska**, naujojo ansamblio "Ateitis" dalyvis, darbo metu įmonėje smarkiai susižeidė ranką.

Skaityk ir platink "LAIKĄ"

• **Dr. Regina Sadauskaitė - Padleckienė**, gydytoja - patalogė, buvo atvykusi į Argentiną, kur Buenos Aires universitete vyko pasaulinis patologijos kongresas, kaipo amerikiečių grupės dalyvė. Daktarė labai apgailestavo, kad kongreso metu nebuvo galimybės surasti laisvo laiko aplankyti ir susipažinti su Argentinos lietuviais. Kongresui pasibaigus, lapkr. 27 d. išskrido atgal į Čikagą prie savo nuolatinio darbo. Dr. R. Padleckienė yra gimusi Lietuvoje, Kaišedoryse. Mediciną studijuoti pradėjo Kaune, baigė Vokietijoj, Tuebinge jau pokariniais metais, 1950 persikėlė į Š. Ameriką, kur atliko praktikumą patalogijoj ir kitus reikalingus formalumus ir gavo teisę dirbti gydytojos darbą. Šiuo metu dirba Michael Reese ligoninėje, kuri yra sujungta su Čikagos universitetu, kaip patalogijos skyriaus vedėja. Šios ligoninės ji ir buvo siunčiama į šį kongresą Dr. R. Padleckienė yra daugiau pasišventusi moksliniam darbui, taip pat dalyvavo panašiam kongrese Meksikoje. Š. Amerikoje ištekėjo už inžinieriaus Henriko Padlecko, augina du sūnus. Ji yra sena klebono kun. J. Petraičio pažįstama, kuris drauge su P. Gudelevičium ją aplankė viešbutyje. Lapkr. 26 d. daktarė trumpu vizitu aplankė lietuvių parapiją ir "Laiko" redakciją. Dėkojame daktarei už malonų vizitą ir linkime sekmės tolesniame mokslo darbe.

NAKTINIS ASADO SUSIVIENIJIME

SLA pirmojo skyriaus valdyba, paįvairindama švenčių ciklą, lapkričio mėn. 29 d. Susivienijimo patalpose suruošė įdomų naktinį asado. Į šį parengimą susirinko daug įvairios publikos, kuri užpildė erdvią SLA salę. Šventę trumpu žodžiu atidarė SLA pirmo skyriaus pirmininkas Jonas Jeznas, pakviesdamas R. Stalioraitį tos dienos šventės vadovu. Pirmoj eilėj buvo pakviestas Eduardas Danielius Jurkevičius, kuris su gitaros palyda padainavo keletą dainų. Po to padainavo R. Pocius. jau ne pirmą kartą pasirodantis lietuvių parengimuose, kuris atliko taip pat dainų su gitara numerį. Programai pasibaigus Susivienijimo jaunesnės kartos aptarnaujami, svečiai buvo vaišinami puikiais patiekalais: užkanda, įvairia asada, ledais ir tt., kurias paruošė rūpestingos Susivienijimo šeimininkės, gi prie asado kepimo darbavosi: Xapolis Pimpė, Jonas Bačkis, Kazimieras Simonaitis, Boris Tilko ir Antanas Trakimavičius, kurie esant nepalankiam orui, turėjo padėti daug vargo ir pastangų, kad kepsniai tinkamai iškeptų. Bufete matėsi dirbant Vladą Jezną, Joną Dudonį, Povilą Likerauską, Juozą Rastenį su žmona ir kitus. Orkestrui, Los Megatones, griežiant, svečiai šoko iki vėlyvos nakties.

• **Domicelė Ona Alonaitė - Limbienė** gruodžio 8 d. 1969 m. švenčia savo 80-jį gimtadienį. Ant pečių nemažas metų kromelis, bet jaučiasi neblogai. Jos vyras Mykolas Limba šiomis dienomis švenčia 78 metų amž. sukaktį. Jiedu išaugino skaitlingą šeimą, kuri pasižymi sporte. Limbų namuose randasi daugybė taurių, kurias jų sūnūs laimėjo dviračių lenktynėse ir meškeriojime. Jonas Limba du kartu laimėjo Argentinos meškeriotojų pirmąją vietą, jis taip pat ir dviračių sporte yra surinkęs daug taurių. Jonas Viktoras Limba, sūnus, taip pat jau turi surinkęs daug taurių dviračių lenktynėse. Lapkričio mėn. pabaigoje jis išvyko į Kolumbiją. Atstovaudamas visos Argentinos dviratininkus, dalyvaus dviračių lenktynėse su visų Pietų Amerikos šalių sportininkais, iš kurios, tikimės, kad grįš ne tik su didele taure, bet ir laimėjimo vainiku.

• **Jonas Bačkis (tėvas)**, bedirbdamas savo dirbtuvėje su mašina, nusikirto dešinės rankos du pirštu. Suteikus gydytojams pirmąją pagalbą, gydosi namie.

• **O. Lucia Witkauskaitė** ir Alberto Minutela džiaugiasi susilaukę dukters, kuriai duotas Aleksandra Mariela vardas, gimusi lapkričio 11 d. 1969.

• **Barbora Jasiulienė**, einanti 85 metus, yra jau probobutė, nes josios anūkė Lucia Witkauskaitė de Minutela susilaukė dukters.

• **Osvaldas Pečelis**, gyvenatis Com. Rivadavia mieste, kur jo tėveliai jau daug metų gyvena, Colegio Nacional Perito Moreno penktos klasės mokinys, pasižymi savo moksliniais gabumais. Praeitais metais vienas šio miesto gyventojas, bekasdamas žemę, pusantro metro gilumoje prie hipodromo vad. Rada Tilly rado indėno skeletą, kuris priklauso jau išnykusiai indėnų giminei "Tehuelches". Nustatyta, kad šis skeletas turi apie 500 metų amž. Radinys buvo dovanotas viršminimai mokyklai. Osvaldas Pečelis su trimis savo mokslo draugais sustatė ir davė tinkamą formą šiam skeletui. Osvaldas jau turėjo praktikos ir pamėgimo šioje srityje, nes jau turi sunarstęs keletą paukščių ir gyvuliukų savo mokyklai mokslo reikalams. Už skeleto sunarstymą mokykla pasiuntė šią grupę į Trelew, kur vyko, tarpmokyklinė mokslinė paroda, kurioje buvo šis skeletas išstatytas. Toji paroda skyrė premijas iš antropologijos, chemijos ir biologijos. Osvaldas su savo grupe iškovojo savo mokyklai antropologijos pirmąją premiją ir galimybę vykti į Kordobą į panašią parodą atstovauti Chubut provinciją. Kordobos mieste už Tehuelches giminės skeletą, kurių gyvenama vieta buvusi Pampoje ir Ugnies Žemėje, ši grupė gavo trečią premiją.

Osvaldas Pečelis domisi ir kita moksline sritimi, tai senųjų indėnų urvų menu, vad. **Arte Rupestre**. Jis su dviem draugais nuvyko į Rio Pintura, prov. Sta. Cruz, kur senuose indėnų urvuose studijavo priešistorinį indėnų menų, siekiantį 4000 metų senumo. Padarė begales fotografijų ir atsivežė akmenų skeveldrų su tais piešiniais, sudarė medžiagą mokslinėje parodoje Trelew ir Kordoboje.

Linkime Osvaldui daug sekmės moksliniame kelyje.

LAIKAS

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — Augustinas Steigvilas. Administratorius — Pio Gudelevičius. Rankraščiai taisomi pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriaus prašant. Kaina Argentinoje metams $ 900.— administracijoje; $ 1.000.— namuose. Kitur — metams 3 dol. Oro pasštas met. 6 dol

LIETUVIŠKOS ŠEIMOS IR ŠVIETIMO METAI

XXII Metai 457 — 1969 m. gruodžio 9 d.

Makarevičių Šeimos Šventė

Albinas ir Joana Zakaitė Makarevičiai, šių metų lapkričio 22 d. Castelar — vietovėje, suruošė savo naujo modernaus namo pašventinimą. Šventinimo apeigas atliko kun. Aug. Steigvila, tardamas tą proga pritaikintą žodį, po jo kalbėjo Vincas Grigaitis ir Jonas Bačkis, šis pakviesdamas vaišingiems šeimininkams sugiedoti Ilgiausių Metų. Ta proga šeimininkai turtingai pavaišino gausiai susirinkusius svečius. Vaišių metų Jonui Bačkiui, Rikardui Jasiuliui, Vincui Grigaičiui, Jurgiui Ziberkai, Rosai Paždagytei Ziberkienei, Pijui Gudelevičiui ir kitiems vadovaujant skambėjo lietuviškos dainos.

• Atvyko į Argentiną **Vitolis Rastauskas** aplankyti savo tėvų ir brolio Alg. Rastausko ir jo šeimos. Argentinoje išbus iki Kalėdų. V. Rastauskas ankščiau gyvenęs Argentinoje, buvo uolus lietuviškų organizacijų veikėjas. Šiuo metu gyvena Floridoje, J.A.V.

• Praleisti šventes Argetinoje ir aplankyti savo tėvus atvyko iš Š. Amerikos **Alfredas Račkauskas** su žmona Palmira Sprindyte ir dviem sūnum Ernestu ir Adrianu.

Vaikų Darželio Įkurtuvės

Šių metų lapkričio 24 d. Avellanedos vaistybinė mokykla 'El Gaucho", esanti netoli Aušros Vartų parapijos, inauguravo gražiai įrengtą vaikų darželį. Šios šventės prakalbose buvo užsiminta, jog užtruko net 8 metus iki galutinai viskas buvo užbaigta. Buvo įdėta nemažai kapitalo ir visos eilės asmenų nuoširdaus pasišventimo.

Šis vaikų darželis tikrai labai gražiai bei moderniškai įrengtas ir galės ten mokytis apie 200 vaikučių.

Kun. J. Petraitis, MIC, Aušros Vartų parapijos klebonas, minėtos mokyklos vadovybės buvo pakviestas pašventinti naujai įrengtąjį vaikų darželį ir aikštelėje esančią tautinę Argentinos vėliavą. Šventės oficialiai daliai užsibaigus, sekė užkandžiai ir naujojo vaikų darželio apžiūrėjimas.

Linkime šiai įstaigai ko geriausios sėkmės priešmokyklinio amžiaus vaikų auklėjime.

P. Mlgd.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame p. Vl. ir Ber. Survilams už padovanojimą Lietuvių Centrui divono.

Valdyba.

Lujane kard. Ant. Caggiano duoda Šv. Komuniją Argentinos prez. Juan Carlos Ongania.

• Laikydamiesi lietuviškų krikščioniškų papročių - padėkime ant Kūčių stalo kalėdinių plotkelių. Jų galima gauti liet. parapijos raštinėje. Taip pat galimagauti atviručių su lietuviškais sveikinimo įrašais.

• **Lietuvių Aušros Vartų** parpijos kaimynistėje, lapkričio 9 d. iškilmingai pašventinta nauja parapijos bažnyčia skirta Fatimos Dievo Motinos garbei. Šventinimo apeigas atliko vyskupas Schell. Tą pačią dieną kardinolas Caggiano pašventino saleziečių koplyčią arti Plaza Constitucion.

• **Senelių Židinio komitetas praneša lietuvių žiniai, kad kertinio akmens pašventinimo iškilmės įvyks sekmadienį, gruodžio mėn. 14 d. 16 val. Po šventinimo iškilmių, bus užkandžiai - lunch. Visi maloniai yra kviečiami dalyvauti šioje nepaprastoje lietuvių kolonijos šventėje. Bilietus reikalinga įsigyti iš anksto pas komiteto narius taip pat galima gauti parapijos raštinėje. Iškilmių vieta - c. Quintana 1254, Adrogue.**

Šių metų gruodžio 13 d. 18 val. Dr. Vinco Kudirkos patalpose Av. San Martin 3175, Lanus šaukiamas

SLA VISUOTINAS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Dienotvarkėje:

1. Naujos Centro Valdybos rinkimai;
2. Kasdieniniai reikalai.

Visi skyriai turi sudaryti kandidatų sąrašus ir įteikti juos C. Valdybai keletą savaičių prieš susirinkimą. Prašome tą dieną nevėluoti, nes už valandos laiko susirinkimas įvyks, nežiūrint susirinkusiųjų skaičiaus. Visi turime jausti pareigą ir susidomėjimą ir išrinkti tuos žmones, kurie sudarys naują C. Valdybą 1970-71 m.

SLA Centro Valdyba.

PASINAUDOKITE ATOSTOGOMIS

Sveikatai išsaugoti yra visiems reikalingas poilsis. Villa del Dique yra lietuvių kolonija ir daugelio pamėgtas kurortinis miestelis Kordobos kalnuose, šalia gražaus ežero. Jau baigiama įrengti didelis maudymosi baseinas. Čia ištisų metų oras yra tinkamas atostogoms. Prie Šv. Kazimiero koplyčios yra atnaujintas, patogus, su keliom virtuvėm, poilsio namas šeimoms. Iš Bs. Aires yra tiesioginis susisiekimas omnibusais: "Colta", "Valle de Calamuchita" ir "Chevallier". Norintieji ten važiuoti nedelsiant tesusitaria dėl laiko ir kitų sąlygų šiuo adresu: kun. V. Šimanskis, Casa San Casimiro, Villa del Dique, Pcia. Cordoba.